ч. 132 (11.100). Львів, пятниця 17. червня 1927 Років оплата зaплачена готівкою. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 довяр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виборчий фронт.

Львів, 16. червня 1927.

Виборчий фронт, що від кількох тижнів простягається здовж і поперек Сх. Галичини, в останніх днях продовжився і на Волинь. Таким чином вся українська територія під Польщею ввійшла у виборчий кругіж. Найнижче, основне звено самоврядування: сільські і міські ради після довгої доби стану *ex lex* мають вкінці одержати виборне представництво. Є це без сумніву крок вперед на шляху привернення правних відносин на українських землях.

Вступна, підготовча стадія до громадських виборів у Сх. Галичині тріває вже повний місяць — згідно з постановами перестарілого австрійського закону. Продовжиться вона пересічно ще два тижні. На Волині підготовчу стадію зредуковано до одного тижня. Видно, що влада вже від довшого часу підготовлювалася до громадських виборів на Волині. Зате населення заскочено там незвичайно коротким речинцем, потрібним для розведення виборчої акції. Українські відповідальні чинники на Волині мусять ще кілька днів (два-три) використати незвичайно напружено, щоби запевнити виборчий успіх українського населення. До того потрібний грандіозний освідомлюючий апарат, яким — на жаль — волинське громадянство не розпоряджає. Запорукою нашого виборчого успіху на Волині може бути тільки момент національної суцільности волинської території. Волинське село (з малими винятками) є вільне від чужинецького намулу. Тай національна і соціяльна свідомість українського населення на Волині в останніх літах зробила величаві поступи. Також приноровлення на Волині загального і рівного виборчого права, у противенстві до куріяльної виборчої системи в Сх. Галичині, є союзником українського населення в боротьбі за опанування громад. Єдиною відємною стороною волинських виборів є крайно скорочений час, призначений для підготовного поступування. Справді, протяг часу — від проголошення громадських виборів на Волині до самого виборчого акту — видається нам зовсім неправдоподібним. Коли навіть приняти, що влада є вповні підготована до виборів, що її метою заскочити населення непідготованим і здезорієнтованим, то й тоді однотижневий речинець для підготовки виборів є смішно короткий в огляду хоч би на простір і комунікаційні засоби. Тому, колиб дата виборів на Волині (19. червня), подана у відозві Української Парляментарної Репрезентації, відповідала дійсности, то обовязком наших послів негайно поробити заходи для відсунення виборчого акту щонайменше на два-три тижні.

Волинські вибори ще й тим ріжняться від галицьких, що вони посередньо обіймають віднову самоврядування не лише першого (сільську громаду і волость), але й другого ступня (повітове самоврядування). В Галичині віднова самоврядування розтягається тільки на сільські і міські громади, зовсім не порушуючи стану *ex lex* в повітовому самоврядуванні. Ясно, що це є стан анормальний, коли самоврядування першого ступня буде виборним, а другого ступня призначеним згори. Вже тепер, навіть у добі комісарщини, повітові ради, опановані всеціло адміністраційною владою, залежні виключно від влади і нічим незвязані з населенням і його насущними інтересами, є важкою колодою на шляху господарського і всякого іншого поступу громад. Після переведення громадських виборів у Галичині противенства між виборною і призначеною самоврядною репрезентацією ще збільшаться. Переведення виключно тільки громадських виборів у Галичині зі збереженням повітових рад в руках державної адміністрації (старостів) чи іменованих *ad hoc* комісарів є — очевидно — дуже неполітичним оздоровленням самоврядного життя в нашій країні. Тому на черзі наших актуальних завдань мусить бути віднова самоврядування другого ступня.

На основі дотеперішніх даних можна думати, що вислід виборів в сільських громадах здебільшого дасть значну перевагу і вплив українському населенню. Правда, і тут курії є значним ослабленням українського населення. Звичайно перша курія становить прибіжище і захист упривілеєного чужинного елєменту чи то на основі особистих чи маєткових кваліфікацій. Частинно і друга курія — тим або іншим способом — стала азилем чужинного елєменту, головно польських кольоністів. Українське населення зіпхнено здебільшого до двох останніх курій (третьої і четвертої). Однак, як уже зазначено, село втримається перед напором чужинного елєменту, не вважаючи на проповідування спільного „пролєтарського" (українсько-польсько-жидівського) фронту деякими польськими й українськими (сель-робами) політичними групами. Коли мати на увазі, що туземне українське населення здебільшого втиснено в обі пролєтарські курії; коли дві перші курії в богатьох місцевостях віддано на поталу чужинного елєменту, то намагання з боку сельробів урвати щось для чужинного елєменту, хоч би і пролєтарського, в двох останніх куріях, мусимо вважати роботою шкідливою для українських національних інтересів.

Зате гірше, а навіть прикро представляється для нас справа виборчих успіхів у містах. Тут мусимо рахуватися з деяким розчаруванням. Бо хоч у повітових містах українське населення становить пересічно третину загалу населення, а подекуди має не лише зглядну, але й абсолютну більшість (Городенка, Яворів), то наша громадська репрезентація ніде не буде відповідати пропорції населення. Ще гірше представляється для нас справа у більших міських осередках, де чужинний елємент становить рішучу перевагу. В містах перша курія є виключним „станом посідання" польської бюрократії (на основі особистих кваліфікацій), друга курія є пристановищем найвище оподаткованих (жидівської буржуазії), а третя і четверта становить *mixtum compositum* найріжнороднішого національно і соціяльно елєменту. Доперва в двох останніх куріях український елємент виказує значніший відсоток управнених до голосування, однак ніде не може він бути в більшости, коляб навіть виступав до виборів найсуцільнішою лавою. Без неминучих компромісів тут не може обійтися.

Можна твердити, що і в містах український елємент виявив велику дозу політичної зрілости і розуміння ваги моменту. Не вважаючи на розєднуючу акцію соціялістичних партій і груп, українське населення здебільшого творить суцільну масу і готовиться до одноцілого виборчого виступу. Чужонаціональний елємент у східно-галицьких містах іде до виборів двома ґрупами, не рахуючи соціялістичних ґруп (жидівських і частинно польських), що в теперішній ситуації не грають помітнішої ролі. В польському громадянстві виступають два головні бльоки: реакційно-шовіністичний (під проводом всеполяків) і ніби то ліберально-поступовий (під проводом „направяків"). Жидівське громадянство теж поділене на два бльоки, відповідно до місцевих відносин: національно-сіоністичний і асиміляторсько-кагально-консервативний. В богатьох місцевостях жиди творять спільний фронт, але подекуди зазначується між ними розріз. Сіоністи переважно йдуть з „направяками", кагальники творять спілку з польською реакцією.

Між ці два бльоки: національні і соціяльні — поставлені українці. Ясно, що без конечних компромісів українці при обовязуючій виборчій ординації для громад не здобудуть свого заступництва в міських радах.

Не будемо в цій справі повторюватися, бож ми вже нераз присвячували увагу цьому питанню. Тепер, напередодні виборчого акту, вважаємо своїм обовязком перестерегти всіх тих, які хотіли би злегковажити український міський елємент, перейти мимо його прав, притолочити його своїми куріяльними привілеями. Пануючий у східно-галицьких містах елємент, головно жидівський, не може і не сміє забувати, що мішане місто є залежне від українського села, а не навпаки. Знехтування прав українського населення по містах може мати небажаний вплив для взаємин між селом і містом. Допомога українському населенню в здобутті належного йому представництва є рівнозначна з гармонією між селом і містом.

Славянське наукове єднання.

I.

II. Конґрес Славянських Ґеоґрафів і Етноґрафів. — Участь Наукового Тов. ім. Шевченка. — Нежданий інцидент у „Przewodnik-у Kongresow-ім". — Рішуче становище українців.

Серед численних зіздів, так дуже поширених у світі в повоєнній добі, одно з почесних місць займають періодичні зізди славянських географів і етнографів. В р. 1924 відбувся в Празі перший зізд слав. геогр. і етнографів, а цього року в днях від 2—12 червня другий, на території Польщі. Ініціяторами славянського єднання на науковому ґрунті були югославяни, які опісля відступили право ініціятиви чехам. Тому то й перший зізд відбувся в Чехії. Українські вчені взяли були активну участь у першому зізді, зазначуючи тим свою охоту і бажання співпрацювати в ділянці славянської науки.

Та вже другий зізд, призначений в Польщі, виявив, що не всі славянські вчені мають на меті обєктивні наукові інтереси, що не всіх окрилює бажання взаїмного пізнання і порозуміння хочби на науковому ґрунті. Саме у звязку з II. зіздом славянських географів і етнографів один з польських учених, йдучи слідами польських шовіністів, допустився в офіційному передконгресовому виданні („*Przewodnik Kongresowy*") важкої обиди української нації.

II-гий конгрес славянських географів і етнографів відбувався в Польщі. Отже польські учені були господарями цього конгресу. З тією метою створено головний організаційний комітет під проводом проф. Ромера, а крім того місцеві комітети в поодиноких осередках, як: Познань, Варшава, Вильно, Львів і Краків.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові з кінцем мин. року одержало запросини до участи в конгресі та його працях і вислало як своїх делеґатів до орґанізаційного комітету в Кракові д-ра Філярета Колессу і д-ра Івана Зілинського, а до виконавчого комітету у Львові д-ра Ф. Колессу і д-ра Ів. Раковського. Однак участь українських учених в обох комітетах була весь час більше формально-декоративного, як ділового характеру. На засідання орг. комітету тільки раз запрошено д-ра Ф. Колессу а під кінець

бого прапь також один раз д-ра Ів. Зілинського. Розуміється, українські делегати, приневолені тільки прихапцем брати участь в орг. комітеті, заставали вже все готове і — зовсім природно — не могли зорієнтуватися у всіх деталях конгресу. Видно було, що польські вчені хотять бути виключними господарями конгресу, надаючи йому специфічну польську закраску. Якого роду мала бути та закраска, виявилося небавом.

Менш-більш на тиждень перед початком конгресу явилося офіційне видання орг. комітету під написом: *„Przewodnik Kongresowy"*. Одержали його разом з іншими паперами й члени Наукового Товариства ім. Шевченка. Годиться замітити, що наша провідна наукова установа поробила богато заходів, щоби українські наукові інституції та українські вчені в краю і за кордоном взяли участь у конгресі, даючи тим доказ, що добро науки взагалі, а славянської зокрема, лежить їй на серці. Та якеж було здивування наших учених, коли в *„Przewodnik-у Kongresow-*ім" стрінули статтю львівського магістратського вченого д-ра А. Чоловського про Львів, а в ній на стор. 192 вичитали такі „наукові" погляди і твердження:

„... w następstwie roboty niemieckiej sprowadzone pulki ruskie byłej armji austrjackiej, zawładnąwszy zdradzieckie miastem (1. XI. 1918), hajdamackie narzuciły ma pęta... Bezbronni, nieświadomi sztuki wojskowej, rozbijali i rozpędzali wyćwiczone watahy wroga.., Bohaterstwo ducha wzięło górę nad gwałtem".

Видіх Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові негайно заняв становище до такої маніфестаційної пробки польської науки і відкликав своїх представників з орг. комітету в Кракові і виконавчого у Львові. Навівши „науковий" погляд д-ра Чоловського на листопадові події у Львові, Видіх Наукового Тов. ім. Шевченка писав:

„Такі вислови, незгідні з дійсністю і невідповідні у виданні, призначеному для людей науки, є важкою обидою нашого українського народу й його визвольних змагань, а що в данному випадку за весь зміст згаданого *„Przewodnik-a Kongresow*-ого" відповідають не лише відносні автори і редактор, але також увесь Організаційний Комітет, підписане Наукове Товариство ім. Шевченка вкладає отсим рішучий протест проти такої діймаючої обиди нашого українського народу, відкликує своїх делегатів д-ра Ф. Колессу і проф. д-ра Зілинського з Організаційного Комітету в Кракові та д-ра Ф. Колессу і д-ра І. Раковського з Виконавчого Комітету у Львові, а остаточне рішення щодо участи нашого Товариства в II. Конгресі Славянських Географів і Етнографів застерігає собі на пізніше".

Про своє рішення та його причини повідомив Видіх Н. Т. ім. Шевч. всі українські наукові установи за кордоном і Українську Академію Наук у Київі. Також чехи в розмові з українськими вченими висловили своє негодування з приводу польської поведінки.

Зовсім природно, що рішучий виступ українських учених сильно вдарив по Орг Комітеті, якого голова проф. Ромер почав робити особливі горячкові заходи для ліквідації викликаного поляками конфлікту. В звязку з тим 27.V. одержало Н. Т. ім. Шевченка від проф Ромера в імени Виконавчого Комітету письмо, в якому він заявляє:

„Виконавчий Комітет II. зїзду С.Г.Е., не почуваючись покликаним зовсім до вирішування, а навіть до дискусії на тему історичної правди, стверджує, що уступ, наведений в письмі Шановного Видїлу Н. Т. ім. Шевченка, міг, а навіть мусів уразити національні почування руського (українського) народу, з яким бажаємо співжити і культурно співпрацювати. Виконавчий Комітет, стверджуючи це, щиро висловлює з того приводу свій жаль, заявляючи одночасно і категорично, що згаданий уступ дістався до *„Przewodnik-a Kongresow-ого"* через переочення, це дасться пояснити скорістю, з якою довершувано випущення цеї публікації".

Весь інцидент скидає Вик. Комітет виключно на автора статті і просить Видїл Н. Т. ім. Шевченка піти йому назустріч для остаточної ліквідації конфлікту.

Видїл Н. Тов. ім. Шевченка виставив дня 31. травня такі домагання щодо ліквідації конфлікту:

1. щоби з рамени орг. і вик. комітету зїзду на інавгураційному засіданні конгресу була зложена заява, по лінії письма проф. Ромера;

2) щоби та заява була видрукована і перед засіданням роздана всім його учасникам, а крім того, щоби вона була внесена в протокол зїзду.

3) щоби відносна картка *„Przew. Kongr"*. (стор. 191 і 192) у виданні польському і француському була видерта і заступлена іншою з пропущенням згаданого уступу та вклеєна до тих примірників *„Przewodnik-a"*, які ще лишилися до продажі, і

4) щоби — на випадок яких-небудь інвектив з того приводу на український нарід в польській пресі — Президія Орг. Комітету взяла на себе обовязок їх офіційно спростувати.

Тільки під умовою здійснення згаданих 4-ох вимог члени Н. Т. ім. Шевченка можуть взяти участь у конгресі.

За українську православну церкву.

I. Український Православний Церковний Зїзд у Луцьку в днях 5—6 червня 1927.

(Звідомлення.)

(Від власного кореспондента.)

(Докінчення.)

Дискусія над рефератом про українізацію богослуження. П. Од. Ковалевський згадує про піонірів українізації Церкви і зголошує резолюцію про вдячність їм та моральну підтримку. Посол Хруцький радить простягти українізаційний рух на всі парафії, висловлює побажання, щоби реферат д-ра Річинського був видрукований і масово розкинений. Сен. Пастернак пятнує тих ренегатів-священиків, які, будучи синами українських селян, проймаються проте у духовній семінарії московським духом і працюють потім як душпастирі на шкоду народові (оклики; Ганьба!) П. Підстригач радить зрадикалізувати резолюцію, пропоновану д-ром Річинським. П. Соловій звертає увагу на калічення імен при вписуванні їх до метрикальних актів і домагається вписування їх так, як звучать по українськи (транскрипцією), говорить теж про скандальний факт ведення досіль скрізь церковного діловодства по московськи. П. Городецький гостро пятнує поведінку священиків москалів. Беняк пропонує резолюцію ультимативного характеру в напрямку творення окремої української митрополії. Пос. Павлюк перестерігає, щоби праця й енергія цього зїзду не пішли надармо та щоби не треба було скликати II. Зїзду в незміненій загальній ситуації. Пос. Підгірський промовляє за тіснішим зєднанням Церкви з народом, проти механічного лише перекладу церковних текстів з церк.-слав. на українську мову а за внесенням взагалі до церк. життя новітнього національного духа. Пос. Козицький є проти того, щоби в резолюціях займатися РНО, це — мовляв — не лицює Зїздові. Не вірить в українізацію церкви церковною владою; треба на місцях змушувати священиків до українізації. Подання до церк. влади подати треба, але одночасно треба натискати на священика; є тисячі способів вплинути на нього в бажаному напрямку. Сен. Черкавський пригадує, що це не перший, тільки вже другий церковний зїзд у Луцьку. Перший відбувся перед віками, в 1621 році. Тоді так, як нині, був принароєлений апостольський заповіт: „Коли пастирі зрадять вас — треба вам самим про ваше спасіння дбати!" Тепер треба лиш наслідувати перший приклад: взятися за організацію церковного життя на місцях, творити брацтва, а на церк. справи наложити на себе податок. Промовляли ще пп. Кенджинський і Триховий, після чого відповідав референт д-р Річинський: Він осуджує демагогічні поклики про радикалізацію методів боротьби за українізацію Церкви. Звертає увагу на відносно сильну ще незрілість серед народу, яка робить його податливим на агітацію ворожих кол. Є незрілі, є й сплантеличені, та ніхто не має права викидати їх взагалі поза рямці Православної Церкви. Не слід у почутті власних сил — ці сили переоцінювати. Не треба теж забувати про матеріяльні передумови для творення усяких нових організацій. Не треба пересакувати природного розвитку: де нарід ще не дозрів, дати йому дозрівати й не накидувати йому силоміць цієї зрілости. Тому теж не слід оперувати у відношенні до церковної влади жадними ультиматами. (Резолюцію принято у тексті, пропонованому референтом, з доповненями, на які рефент згодився.)

Реферат п. Артемюка п. н. „Наука релігії у церкві, школі й поза школою".

Референт подає історичний огляд подавання церковної освіти на Україні від найдавніших часів і вживання рідної мови у проповідях. Потім переходить до нинішніх відносин і зокрема малює сумний образ нинішнього православного проповідництва, сумний не тільки під оглядом чужої українському народові мови, але й безвартного примітивного змісту. Звертає особливу увагу на теперішній низький культурний рівень православних священиків у Польщі або теж повну їхню непідготовку до виконування священичого знання.

Опісля відбулася спільна фотографія. Після того переведено коротку дискусію над рефератом п. Артемюка й одобрено одночасно запропоновану ним резолюцію.

З черги слідував реферат п. Ковпаненка п. н. „Комплектування священиків, дяків і дирігентів". Реферат був оснований на богатому статистичному матеріялі. Надзвичайно цікаві були ті місця, у яких цитовано факти висвячування російських емігрантів чи був. чиновників, людей без відповідної освіти й підготовки, які просто хочуть собі забезпечити матеріяльне істнування. У дискусії брали участь пос. Хруцкий, пп. Павліщук, Савицький і інші.

Реферат: „Справа канонічного внутрішнього устрою Православної Церкви в Польщі" виголосив референт — д-р Річинський.

Референт говорить широко про участь мирян на соборах і в церковному житті. На доказ корисного соборного принципу, істнуючого здавен-давна у православній церкві, цитує погляди Восторгова, Кузнєцова, Покровського, Киреєва та ін. вчених і дослідників історії церкви. Подає історичний огляд влади Соборів і дає пречисленні приклади небезпеки з урядування самих єпископів без співпраці з мирянами. Аналізує виготовлений нинішнім св. Синод...

Г. БРАСЮК 9

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

Мов пороховий вибух підкинув Сергієві руку. Вже садистично смакував, як прошпилить гострий кінець камертона білі пухирі.

Але тут (хор обірвавсь... Від несподіванки Сергій відступив) назустріч йому кинулись благаючі перелякані очі Олі.

Безсило брязнув камертоном, зблід і коливаючись мов пяний вийшов.

Здавалось неодмінно впаде за дверима.

Оля побігла слідом.

Він упав на ліжко як мертвий.

Чорна тиша.

Хотів провести рукою по чолі,— зустрів її руку і жадібно стис, пригорнув до грудей.

Нестримно билось серце.

Вмент щось гаряче затисло йому уста.

Шугнула кров. Блиснули вогні.

* * *

Сергій прокинувся від урочисто-сяйного хвилювання.

Підвівсь до вікна, а назустріч карміннo-пожежний схід ефірнозолоті обійми. Голубить хмарки, голубить землю, ліс і поле... Земля припорошилась сніжинками й мов та „ляля в льолі білій" усміхається рожево-синіми світлотінями.

Згучить кантата ефірно-сяйна, квітне вогнями, перлами, рубінами...

І занімів в чарівній країні.

Любов, краса!

Одначе після лекцій відчув утому. Брав гору аналіз. Десь у глибині скимліла туга.

Він, що вільний був, як вітер, буде привязаний чуттям до цієї людини. Буде мати обовязки...

Та тільки сонце стало за обрій, Сергія потягла непереможна сила.

Вони ніколи не будуть полонити одне другого. Їхня любов буде вільним летом за грані буднів, в країну втіхи, в країну мрії, де правда й краса, їхня любов розквітне промінням дивного сонцецвіту і на зустріч йому — вони підуть радісні, чисті.

Промінисто привітала і завмерла в німому екстазі.

Здавалось, розбивались у вечірній заграві, у зірці. Було лиш одне космічно-величнє й прекрасне — Любов!

— Люба! В цій хвилині я був на таких верхівях щастя, що про них, мабуть, жаден міліонер не має жодної уяви. Ми повинні поставити за мету закріпити ті далекосяйні верхівя в стале, вічне життя. Це не мрія, це не сон... Я реально бачив ті верхівя... Туди людство мусить скерувати свою культуру. То буде апогей культури...

— Любий мій! Хороший... Ми будемо берегти, як найцінніший скарб наше кохання... Ми завжди будемо між собою щирі й правдиві...

— Так, люба! Наша заповідь: правда, щирість і любов.

* * *

В клюбі робота потроху завмерла. Сергій що вечора бував у Олі, жив думками та мріями. Нарешті його ідеї стали добре засвоєним програмом і ні про що стало говорити. Оляж була захоплена працею в школі й у вечірний час безупину оповідала про життя своєї групи.

Сергій хотів бути захопленим разом з нею, але почував, що в йому це — брехня, ніколи ще він не відчував того великого вдоволення від своєї педагогічної праці. Його діти зовсім не ті... Ні, власне, він не той. Це зрозумів, і якась образа муляла в грудях. Оля краща, Оля щиріша і чесніша. Оля говорить те, що переживає, і робить те, що думає.

— Що з тобою? Ти такий сумний...

— Так, люба, я сумний.. От сказав „люба", а й це неправда, — хіба я почуваю значіння цього слова? Так собі, механічно... Я банкрот, пустомлин... Скільки набалакав, а справді, що зробив?...

— Любий, заспокійся. Тиж працюєш. Ти стомився. Ляж відпочинь.

Сергій справді відчув утому. Покірливо ліг, а вона колихала в обіймах немов дитину.

Був маленьким безвільним. Раптом свідомість: Оляж його кохала. Він вільно може пити насолоду. Стрепенувся велетнем.

Веселим поцілунком зустріла його запал, як вмент в зорі її зріс переляк.

— Не треба... Я не хочу...

Її хвилювання Сергієві здалося за поклик. Був буйний, як звір і здавалось, ніщо не вупинить його шалу.

І раптом скуливсь, осоромлений: він скотина.

Оля конвульсивно здрігалась від плачу.

Не вартий Олі. Банкрот. В руку, або...

Призирливо посміхнувсь і зірвавсь до дверей:

— Любий! Не пущу... — оповили благаючі обійми.

Сергій знесилів.

Після цього кілька днів не приходив.

Колиж нарешті підійшов до Олиних дверей, там басив знайомий голос.

Комісар!

— Я нікого ще в жизні так не любив...

— Ну й любіть собі на здоровя!...

(Продовження буде.)

ком Православної Церкви в Польщі Статуту і гостро критикує його. Зі свого боку накреслює напрямні для Основного Статуту Автокефальної Православної Церкви, вироблення якого мусить стати одним із головних завдань вибраного на зїзді Церковного Комітету. Згідно з отим планом, найвищою церковною владою має бути Краєвий Собор, складений із виборних представників духовенства і мирян. Звичайний Собор збирається раз на 3 роки; предсідником Собору є митрополит. Компетенції Собору: 1) охорона віри, 2) вибір митрополита, 3) суд над митрополитом, 4) справи господарські, освітні, моральности і т. д. Виконавці Собору: митрополит, синод епископів і Митрополича Рада. Адміністративно: церковний поділ: 6 православних епархій: Варшавська, Виленська, Городненська, Поліська, Волинська й Остріжська. З того епархія Поліська має обіймати повіти: берестейський, кобринський, пружанський, дорогичинський, пінський, лунинецький і столинський; епархія волинська: володимирський повіт, горохівський, любомильський, ковельський і луцький: епархія остріжська: рівенський повіт, костопільський, дубенський, кременецький і здолбунівський. На чолі епархії стоїть епархіяльний епископ, вибраний епархіяльним собором із осіб вимаганої канонами освіти й моралі. Епархіяльний Собор збірається раз на 2 роки. Епархія поділена на деканати (на чолі з деканом). Парафіями управляють настоятелі, вибрані Епархіяльною Радою і висвячені Епархіяльним Епископом. — Дальша часть реферату була посвячена місіонерським комітетам і справі духовної освіти.

Дискусія: Пос. Хруцький пятнує святкування митрополією у Варшаві православних свят у новому стилі; наслідком того витворюється якесь дивоглядне двовіря, яке каже всім вірним святкувати свята в одні дні, а вищій церковній владі в інші. — П. Соловій кличе присутніх до зрозуміння, що тут іде справа за санацію відносин у Православній Церкві і за її реорганізацію, а не за руйнування самої Церкви, тому перестерігає перед резолюціями, які йшлиб задалеко. — Пос. Любарський доповнює історичний огляд демократичних прав Правосл. Церкви та дає пояснення про схему нижчої церковної єрархії згідно з пляном референта. — Пос. Козицький зголошує резолюцію, яка домагається ультимативно від митрополита Дениса висвячення найдальше до 1-го вересня трьох епископів-українців та переведення інших змін в церковній політиці, в противному випадку Церковний Комітет має негайно війти в порозуміння з Українською Автокефальною Церквою на Рад. Україні. П. Беняк модифікує резолюцію посла Козицького настільки, що погрожується у ній з утворенням окремої української митрополії. — П. Камінський відтримує посла Козицького. — П. Лищук (селянин із Рівного) виступає в імя здорового розуму проти скрайних кличів попередніх трьох промовців. — Ред. Вол. Островський пригадує, ще це Церковний Зїзд віруючих; хоче вірити, що всі присутні готові повторити Символ Віри, який тут одспівано. Тому дивно вражають його промови й внески декотрих одиниць, які захитують основами іствуючої Православної Церкви, до якої вони ще належать. Щодо Правосл. Церкви на Рад. Україні (т. зв. Липківської від її митрополита о. Василя Липківського), то ця Церква находиться ще в стадії революції, вона веде ще переговори з іншими Церквами і тут ані пора ані місце до наклику́вання негайно з нею обєднуватися.

Референт д-р Річинський: Нарушувати обовязуючих канонів не можна. Справу зірвання з одною і навязання з другою Церквою може рішати Краєвий Собор і ніхто інший. Як можна рішати таку справу без участи духовенства?! „Ультиматум й термін з таким же самим успіхом повертаю вам, бо вони передані не по адресі". Зїзд не має морального права накидувати вибраному тільки що Церковному Комітетові директиви з ультимативними датами, не знаючи ще, що Комітет зробить і чи його діяльність із власної ініціятиви не буде успішна. Врештою, таке ультиматум, пропоноване послом Козицьким, згори пересуджує справу як програну. Бо ніяка влада на ультиматуми не вступається, — цього не дозволяє сам престиж влади. Та й хто почуває за собою силу, той не заляку є; видно, що саме ті, що виступають тут із погрозами, не мають віри у власні сили. Їх треба спитати в першу чергу: що вони зробили, щоби село зрозуміло ті гасла, які вони тут витягають? Цей зїзд це лише перша спроба організованого виступу. Лише дурна дитина при перших кроках береться зразу бігати й розбиває собі лоба. Противиться рішуче піддавати під голосування резолюцію посла Козицького, бо цей церковний Зїзд не має засадничо права приймати постанову в резолюції пропоновану.

При голосуванні над резолюцією референта не піднісся ані один голос проти неї. Пос. Козицький вперто домагається голосувати й над його резолюцією. Президія (головував увесь той найгарячіший на зїзді час, на прочуд спокійно й тактовно, посол Козубський) переходить над вимогою пос. Козицького до денного порядку; пос. Козицького на салі ніхто не підтримує.

(*A propos* виступу пос. Козицького. Чули ми голоси ще в Луцьку, буцім то пос. Козицький явився на Зїзд з тихого відома Сель-Роба, — всупереч явній попередній заяві пос. Маківки, що Сель-Роб. стоїть осторонь всякої церковної справи, — на те, щоби Зїзд розбити. На доказ такої гіпотези подавалося, що пос. Козицький не хотів взяти назад своєї резолюції вже й тоді, коли було йому відомо, що представники влади отверто заявили, що Зїзд негайно розважуть, як тільки резолюцію поставлять під голосування. Всеж, нам здається, що посуджування пос. Козицького у якомусь ніби „валенродизмі" занадто поквапне і безосновне. Адже пос. Козицький не зорганізував церковного хору в своюму селі Михалківці остріжського повіту й не дирігує ним щонеділі на церковному клиросі з провокаційною метою. Думаємо, що пос. Козицький безумовно щирий віруючий православний християнин і що розбиття Зїзду він не бажав, а що одночасно є ґенеральним секретарем лівої соціялістичної партії — це таке саме непорозуміння, як ціла ота партія. Річ ясна, що такими самими добрими православними християнами є голова окружного комітету Сель-Роба в Дубні Камінецький, голова окружного комітету Сель-Роба в Луцьку Федорук, і Давидович і Вишневецький і ще кількох чільних Сель-Робів (не кажучи вже про старого церковника сен. Пастернака!), які брали активну участь у нарадах Церк. Зїзду. Лихо лише в тім, що таке їхне „роздвоєніє личности" каже їм у церковні справи вносити — соціялізм, а в соціялістичну діяльність — паламарщину!)

Д-р Річинський подає до відома, що духовники збірають людей піти на прощу до Почаїва. Тудиж поїде митрополит, але поїдуть і лідери РНО. і мається там спрепарувати інший „зїзд", який став би „опозицією" до нинішнього.

Реферат: „Справа церковної господарки" — референт п. Власовський. Референт малює страшну картину відносин у церковній господарці. Наводить силу прикладів на незаконну господарку, як нпр. те, що церк. влада рахує громадську землю церковною і цю землю при підтримці цивільної влади заграбує. Критикує бюджет митрополії. Доходить до висновку, що в цілій господарці церк. майном панує одна велика сваволя. Вона є наслідком позбавлення мирян права голосу у цих справах і безконтрольности нинішніх володарів. Сен. Пастернак звертає увагу, що справжнє забезпечення нормальної церковної господарки дає лише відділення церкви від держави.

Звіти з місць: п. Артемюк (Берестє) наводить цілу низку ганебних фактів переслідування українства епископом Олександром. Еп. Ол. викинув „Просвіту" з церковного будинку, ганяє з місця на місце священиків за само „сочувствіє" українізаційному рухові. Зголошує гостру резолюцію проти політики епископа Олександра. П. Проціюк пропонує окремою резолюцією висловити привіт і пошану професорові І. Огієнкові (буря оплесків).

Кінцева промова голови п. Власовського: Зїзд став на висоті завдання. Він виявив імпонуючу одноцгідність у признанні великої деморалізації і виявив теж одностайно гнів народа на запропащування церковних цінностей. На цьому зїзді були палкі настрої і всякі пропозиції, але розважливість взяла верх. Цей зїзд став історичним. У вірі, що найближчий зїзд благословитиме вже митрополит-українець — оголошує зїзд закінченим.

Ціла саля уладжує стихійну овацію д-рові Річинському. Виступає хор і відспівує молитву, потім усі присутні інтонують „Ще не вмерла".

І. К—н.

Коверда засуджений на безречинцеву вязницю

Варшава 15. червня. 1927.

Нині перед варшавським окружним судом як наглим почалась розправа проти вбийника пос. Войкова, Бориса Коверди. Коверда ввійшов спокійно на салю й сів на лаві обвинувачених. Це чорнявий хлопець високого росту. Боронять адвокати: Андреєв, Недзельський і Ґетінґер. Прокураторський уряд покликав 16 свідків і лікарів, а оборона 6 свідків. Як свідки станули також батько, мати і сестра Коверди. При пресових столах сидить кільканадесять кореспондентів краєвої і закордонної преси. През. Гумінський справджує персоналії Коверди. Коверда каже, що родився 1907 р., жив у Вильні, є росіянином. Яка його і батькова приналежність не знає. Має 7 гімн. кляс, був співробітником „Беларуского Слова". Опісля справджувано, чи всі свідки ставилися. Виявилося, що бувш. більшовицький шарже д' афер іще не приїхав із Москви, та що приїде веч. до Варшави. Суд оправдав неприсутність Розенгольца і постановив відчитати його зізнання, колиб він не явився перед замкненням розправи.

Після полагоди вступних формальностей відчитано внесення прокуратора, що в наглім поступованні заступає акт обвинувачення. Конклюзія внесення каже, що Коверда обвинувачений в цьому, що 7. ц. м. на головнім двірці стрілив 6 разів до посла СРСР. Войкова в намірі вбити його і завдав йому пострілову рану в грудну клітку, що спричинило смерть Войкова.

Коверда признається до вбивства, але не признється до вини. Каже, що як вистрілив усі набої, Войков стріляв до нього. Коли Войков перестав стіляти, Коверда піддався поліції. Вбивство виконав за те, що більшовики зробили в Росії.

Свідок Григорович, урядовець посольства СРСР. у Варшаві, зізнає, що мало що знає про вбивств. Він вернув із Парижа і припадково був на пероні підчас убивства Войкова. Поліцай Домбровський (який зараз після убивства явився на місці) зізнає, що Коверда на його запит, чому вбив Войкова, відповів, що „стріляв за Росію, за міліони людей". Св. Сура Фенікштайн, у якої жив Коверда, каже, що до обвинуваченого за 2 тижні ніхто не приходив. Коверда лише ночував у неї, а цілими днями виходив на місто. Батько й мати Коверди кажуть, що син їх вихований релігійно, був вразливий на події, що відгравались у СРСР. Від 14-го року життя мусів працювати і помагав батькам. Батько Коверди перед війною жив із родиною у Вильні, відки його евакуовано до Москви. Він із походження селянин. В 1917 р. боровся проти більшовиків, в 1920 р. підчас польсько-більшовицької війни був офіцером більшовицької армії. До Польщі передістався батько Коверди нелеґально в 1921 році і тут із Савінковим видавав „Крестьянскую Русь". З переконання він ворог більшовиків. Себе і родину вважає білорусами. Свід. д-р Павелкевич, ред. „Бел. Слова", каже, що Коверда працював у нього три роки як коректор, а з білоруської гімназії мусів перенестися до російської тому, що виступив рішучо проти гуртка молоді, сприяючої комуністичному напрямкові. Лікар Ґживо-Домбровський видав оречення, що Коверда наслідком матеріяльної скрути і перебутої недуги (красухи) міг бути в психічному стані, який пояснював би його вчинок. З черги складав іще Коверда виясення, на якім тлі зродився його вчинок. Більшовицький переворот застав його у Самарі як ученика II. кл. гімн. Уже там надивився на більшовицький терор, як щодня їздив до школи із села віддаленого 17 верст від Самари. Коли працював у редакції і читав книжки (головно Краснова й Арцибашева) зродилася в нього думка поїхати до СРСР., щоби там боротися з більшовиками. Не дістав пашпорту, тому в Польщі вбив Войкова, але не як більшовицького посла, лише як представника комінтерну.

Після зізнань Коверди заряджено перерву. На салю ввійшов шарже д' афер Розенгольц, окружений поліцією. Як явився Розенгольц, позамикано двері на ключ і т. д. Розенгольц розказав перебіг убивства. Опісля прокуратор Рудницький у промові зазначив, що не слід входити в мотиви вбивства, лише взяти під увагу, що вбито представника держави, якого охороняють права, закони і звичаї. Вимір кари оставляє оцінці суду. Адвокат Недзельський змалював терористичний більшовицький режім, адв. Андреєв говорив про терпіння проганих з Росії еміґрантів.

В год. 24·30 суд оголосив присуд, на основі якого Бориса Коверду засуджено на безречинцеву тяжку вязницю з позбавленням усіх прав. Суд звернувся до президента Польщі з просьбою, щоби цю кару зменшити до 15 літ тяжкої вязниці.

Скоропадський у Льондоні.

Берлін, 15. червня 1927.

Бувш. гетьман України Скоропадський виїхав до Льондону. З поінформованих джерел повідомляють, що на предложення поважних англ. політичних діячів Скоропадський має конферувати у Льондоні. Конференції ці є в звязи зі справою англ. політики у відношенні до СРСР.

НОВИНКИ.

— **Вистава українського домашнього промислу в Рудках.** Дня 3 липня ц. р. відбудеться заходом повітового комітету виставового в Народньому Домі (в 12 год. в полудне) відкриття вистави українського домашнього промислу, як ужиткового так і декоративного, рудецького повіту, а з поза нього буде репрезентоване на виставі „Гуцульське Мистецтво" з Косова і пасічничі вироби „Сільського Світа" у Львові. Вистава кінчиться 7. липня. Вступ для селян 20 сот., для інтеліґенції 50 сотиків. Завданням вистави дати наглядний образ нашої творчої промислової праці і краси зродженої з самого народнього духа — так говориться у пляқаті, що заповідає виставу. За виставовий комітет підписані там: о. С. Кульчицький, Антін Гапяк. М. Маринякова і М. Стрільчикова.

— **Замах на начальника ГПУ в Ленінграді.** Рижські часописи подають, що до бюра ленінградського начальника ГПУ, Месінга, прийшов якийсь чоловік, здається українець, подавши фальшиве прізвище. Вицілив до Месінга револьвер, одначе зброя затялася. З того скористав Месінґ і утік. Незнаний чоловік поповнив самовбивство.

— **Одинацять смертних присудів в Одесі.** Кореспондент Райтера повідомляє з Одеси, що в процесі обвинувачених за шпіонажу на користь Румунії 11 осіб засуджено на смерть а 3 на 10 літ тюрми. Двох обвинувачених увільнено.

— **Більшовики плянували замах на начальника будапештенської поліції?** „Уй Немезек" повідомляє, що будапештенська поліція арештувала трьох молодих людей, які зізнали, що їх вислали російські комуністи з Відня, аби виконали замах на заступника директора будапештенської поліції д-ра Гетеніє. За його голову нібито визначила Москва 40 тис. долярів.

— **Одинацять убитих на балі.** В Порто Алеґре (Бразилія) 11 вояків і їх старшина стріляли на салі танців з пімсти, що їх не допущено на салю. Було одинацять людей убитих, а 27 ранених. Вояків арештовано.

— **Жертва матури.** Учениця польської гімназії в Закопанім Софія Ґаліцівна, недопущена до матурального іспиту, випила отрую, щоби відібрати собі життя. Самовбивчий замах виконала в шкільнім будинку, в мешканні терціяна. Ґаліцівну відвезено до кліматичного шпиталю в Закопанім.

— **Ucrainica.** Хорватський, загребський тижневик „*Sel'jačke Novine*" в ч. 24 з дня 10. червня покінчив друкувати переклад оповідання Бориса Грінченка „*Glas savjesti*" (Голос совісти).

— **Український Науковий Інститут у Берліні** влаштовує 17. червня ц. р. в авлі берлінського університету в 8 год. вечером виклад проф. д-ра В. Старосольського у німецькій мові на тему: „Б. Кістяковський і його становище до російської соціяльоґічної думки".

— **Урядовець обманець.** Перед львівським трибуналом присяжних відповідав урядовець уряду мір і ваг Тадеуш Сенкевич, обвинувачений за надужиття урядової власти й обманство. Сенкевич, виделеґований до стемплювання бочок у львівськім броварі, віддавав до каси свого уряду лише частину належитостей, а решту брав собі. Так наразив польський скарб на шкоду більше як на 20 тис. зол. Обвинувачений допустився надужить іще в богатьох інших містах, але тих надужить не обнято актом обвинувачення, щоби упростити карне поступовання. Розправа закінчиться завтра.

— **Дальші ревізії у пекарнях і фабриках мороженого.** В третій дільниці м. Львова переведено вночі на 15-го ц. м. ревізії у пекарнях. Покарано за нечистоту власників пекарень: Сол. Капа, при Янівській вул., де одяги робітників лежали на діжках з готовим тістом; Венямина Фельдера, Пекарська 17, Давида Зіцмана, Сенявська 6, де був страшний бруд і вкінці Сальо Слівку, Медова 4. В тайній пекарні сирників Хаї Пупелес, пл. Бема 6 і Хаї Гросман (в тімсамім домі) було страшне нехлюйство. В Хаї Гросман лежав на ліжку її хорий чоловік а біля ліжка поукладані були сирники, приготовані до випікання. Цю другу пекарню замкнено. Не ліпші відносини застала санітарна комісія у „фабриках" мороженого, яке літом носять у ведрах хлопчаки по вулицях Львова. І так Файвель Сас, вул. Сонішна 31, фабрикує морожене в брудній пивниці, серед барлогів. Цю робітню замкнено. В не ліпшій пивниці робить морожене Герман Тавбе, при Жовківській вул., а морожене висилає на вулиці в заржавілих бляшанках. Крім тих комісія найшла кільканацять „фабрик" мороженого не в ліпшому стані.

— **Нові ціни муки і хліба.** На засіданні цінникової комісії під проводом през. Шляйхера ухвалено такі ціни: 40-проц. пшенична мука в млині 93 сот., у гуртівника 94 сот., детайлічно 1 зол. 2 сот. Хліб з житньої 60-проц. муки в пекарні 70 сот., у крамниці 73 сот. Хліб т. зв. куликівський в пекарні 80 сот., у крамниці 83 сот., хліб т. зв. люксусовий не обнятий максимальною тарифою, будуть продавати по ціні куликівського хліба. Ціна білого печива, з огляду на мінімальну знижку ціни пшен. муки, незмінена.

— **Манжекар і Колі живі!** Із Квебека повідомляють, що 14. червня около 20 год. в околицях ріки Сангвеней (в півн.

части провінції Квебек) якийсь лісничий бачив ракети, що вилітали що три хвилі у повітре. Догадуються, що ті сиґнали міг давати Неньжесер іКолі. Згадані ракети бачило ще чотирьох людей. Можливо, що Неньжесер і Колі мусіли опуститися на землю та заблукались у лісах. Власти провінції Квебек поручили, щоби весь лісовий персонал робив пошукування.

— Секція львів. філії Українського Креста. Тов-а охорони дітей і опіки над молодю „Порадня Матерей" складає цею дорогою подяку організаційному комітетові Зізду Лікарів і Природників у Львові за поручення секції уладження принятте і бенкет, який приніс Тов-у ти доходу в сумі зол. 200. Складаючи отсю подяку, надіємося, що і на будуче всі подібні імпрези будуть поручувані нашим гуманітарним інституціям. 2367 a)

— Дирекція Т-ва „Карпатія" пригадує усім нашим Інституціям, Товариствам, Кооперативам і загалові нашого Громадянства, що речинець субскрипції уділових листів небавом кінчиться і тому являється нашим національним обовязком взяти масову участь в субскрипції і не допустити до відібрання концесії одинокому українському Тов. обезпечень на життя і ренти. Субскрипцію переводить Кооперативний Банк „Дністер", який на зложені суми видаватиме уділові листи, що після постанов статуту будуть відповідно опроцентовані, в свойому часі вильосовані та з надвишок Т-ва сплачені. Вартість одного уділового листа виносить 100 зол. Гроші складати в „Дністрі" Львів, Руська 20 з зазначенням „на субскрипцію уділів „Карпатії". 2319 7—7

Дописи.

Белз і Белзщина. Допис „Белз і Белзщина", що була поміщений у „Ділі" ч. 114, з дня 25. V. ц. р. належить доповнити ось чим: Весняні паради почались у Белзі „3-тим травня". Про цю параду не варта би і згадувати, бо вона пройшла утертим від кількох літ шаблоном. Всі українці в Белзі навіть на урядових посадах велися в ту днину цілком поправно. Натомість п. Яків Боднар, бувший практикант „Н. Торговлі", під цю пору дрібний купець, що перед 3 літами відкрив крамничку в Белзі, уважав за вказане прикрасити вікна свого склепику наліпками *TSL*. Це негарне та негідне українця поступовання хай затямлять собі ті українці як в Белзі так і поза Белзом, що ще підпомагають п. Боднара своїм грошем, який він тимже грошем від кількох літ запомагає чужу школу, коли своя рідна ледви тепла з виснаження. — Архієпископ Твардовський підчас свого побуту в Белзі зігнорував чисто жидівську делеґацію, що вийшла напроти нього з торою. Це викликало у тутешних жидів велике огірчення, тим більше, що ніхто з візитуючих епископів не поступив досі в цей спосіб. Натомість відзначив був археп. Твардовський своєю особистою візитою місцевого суддю поляка, що має за жінку колишню українку а нині польську патріотку, та нотара, котрого тато і мама обходили ще свята по мойсейовому стилеві співаючи: „*verloren haben wir alles nur nicht Tales*". Решта польської інтеліґенції невдоволена з такої поведінки архипастиря, зокрема громадський комісар Худзік, котрий дійсно богато причинився до величавого приняття архієпископа, а цей не звернув навіть уваги на нього, бо це звичайний слюсар, хоч ніде правди діти має позу і поставу не то на комісаря в Белзі, але навіть у Тарнові. — На повітовій довірочній нараді в Белзі 15. V. 2927 р. в справі виборів до громадських рад головним референтом був п. Ерстенюк, член Ц. К. „УНДО.". Українці міста Белза того самого дня вибрали виборчий комітет для самого Белза. Цей комітет на запрошення подібного польського комітету пішов на спільну нараду до польського „Сокола". Тут однак коли до голосу прийшов п. Мих. Галань емер. управитель школи та почав свою промову по українськи, один з присутних поляків запротестував проти української мови кажучи: „*mów pan po polsku, bo po rusku nie rozumiemy*". Так і не пошановано запрошених гостей — українців. Бесідник однак не дався збити з пантелику, але промовляв дальше по українськи. Нехай це буде наукою для наших міщан, щоби не пхалися „*pod wspólny dach*" в додатку ще до „*Sokola*". Протестуючий паничок називається Братковський, зайда зі Стрия, по фаху цирулик а у вільних хвилях від бритви свинар. Це повинні запамятати собі наші громадяни та колиб цей пан Братковський схотів голити їм бороду або купувати в них безрогу, теж щоб відповіли йому, що його не розуміють. Заходом Філії „Просвіти" в Белзі відбувся дня 29. V. 1927 р. в салі „Нар. Дому" в 4 год. з полудня Шевченківський концерт. По відспіванні „Заповіту" вступне слово, пригороване до святочної хвилі, виголосив голова філії д. Л. Салук. Часть вокальну виконали бездоганно сільські хори а саме: Боратина, Безеєва, Міцева і Довжнева. Декламації рівнож випали гарно. Саля була заповнена місцевою інтеліґенцією та представниками сільських кооператив і читалень. З позамісцевої інтеліґенції замічено тільки о. декана Дороцького з родиною і Ілію Мусія учителя зі Себечева. Як звичайно, дуже разила відсутність белзьких міщан. Чим і коли буде можна збудити цей елемент з тяжкого духового просоння, питає місцева інтеліґенція, що не жалує ні труду ні заходу над зміною цього сумного обяву. Відспіванням нац. гимну покінчено свято.

Присутній.

Сокаль. (*Передвиборчий рух. — Зловживання. — Філія „Просвіти". — Тов-о Бесіда. — Свято Шевченка. — Луги і їх розвиток. — Закриття останньої „Січи" в Сокалі. „Рідна Школа". — Філія „Союзу Українок". — Марійське товариство.*) Вибори застали наш повіт зовсім неприготованим. В повіті не було ніякої партійної організації, так що доперва з ініціятиви непартійних людей оснувався виборчий комітет, який, при видатній допомозі Українського Нац. Демократ. Обєднання у Львові розпочав виборчу акцію в повіті. Народній Комітет прислав спеціяльного урядовця до помочи, утворено канцелярію повітового виборчого комітету, яку заосмотрено через УНДО в аґітаційні плякати, інструкцію і потрібну скількість книжок Целевича про вибори. — Канцелярія розпочала інтензивну працю, полагоджуючи рекламації і виготовляючи рекурси. Старосто в Сокалі видало обіжник до урядів громадських, в якім впроваджує засаду плюральности, бо дідичів вписано згідно з тим обіжником у виборчі листи з титулу оплачуваних податків, а крім цього, кожного співласника окремо та по раз третій з титулу освітнього цензу. Тому то Повіт. Канцелярія Виборча має роботи доволі. Зацікавлення виборами велике в повіті, та характеристична річ, що у селах, де досі держиться кацапщина, лучаться з мазурами кольоністами проти українців і ті села будуть для нас мабуть пропащими.

Не тільки політичне поле було в нас занедбане, але і на просвітнім майже нічого через 2 роки не робилося. Через 2 роки не було загальних зборів філії „Просвіти", два зимові сезони остали занедбані, збірки на фонд будови дому не переведено — але продано одну площу, яка була власністю філії „Просвіти" в Сокалі. Одинока секція драматична проявляла життя під проводом адв. д-ра Б. Чайківського, який улаштував курс режісерський при помочи п. Мурського зі Львова, та зорґанізував аматорські гуртки по повіті. Дня 9. червня відбулися загальні збори філії „Просвіти" а між точками було й „затвердження рішення виділу в справі продажі частини площі для Повіт. Союза Кооп. в Сокалі", але справа продажі перепала з тим, що це питання має вирішити надзвичайний загальний збір філії. Вибрано новий виділ, що напевно розвине інтензивну працю. Головою філії став д-р Ріпецький а містоголовою д-р Б. Чайківський.

Коли Філія „Просвіти" спала, виручало її Т-во „Бесіда" котре уладило 6. квітня 1927 свято Шевченка, на яке зложились: 1) хор селян з Боратина під батутою селянина Наливайка, 2) хор селян з Угринова під диріґентурою п. Клима Смулки, 3) хор міщан Сокаля під управою д-ра Б. Чайківського, 4) інсценізація „Великий Льох" в постановці п. проф. Шаха.

Як хори завдяки диріґентам, так і декламація завдяки виконавцеві п. Ом. Волосянському випали добре та зробили велике враження як на селян, що були пополудні на тому святі, так і на міщан та інтеліґенцію, яка виповнила салю вечером по береги.

„Бесіда" в Сокалі дала в тім році своїм членам кілька відчитів а саме: проф. Шаха, Бутринського, о. д-ра Вергуна, суд. Цапяка і адв. д-ра Б. Чайківського. Крім цього уладила ювілейне свято Василя Стефаника, котрому вислано від сокальської громади грамоту, і 30-літні роковини смерти П. Куліша з відповідними рефератами. Т-во „Бесіда", бачучи, що будова дому „Просвіти" відложена *ad calendas graecas*, приступила до відновлення одинокої салі в „Нар. Торговлі", яку арендує, поширила сцену і приступає до справлення куртини та куліс. Це світлі картинки з діяльности „Бесіди", але і тінь там вкралась, бо кілька одиниць тероризує інших з приватних мотивів на шкоду Т-ва, але є надія, що рухливий Виділ і цьому зарадить.

В цім році завдяки енерґічній праці д-ра Б. Чайковського і Богачевського повстало в нашому повіті до 40 Лугів, обєднаних в одну повітову організацію, яка уладила курс пожарничо-руханковий в Поториці, а такий самий курс для дівчат в Сокалі.

Дня 2. червня відбулися загальні збори повітового „Луга" в Сокалі, який належить до централі, що остає під проводом д-ра Дашкевича.

На днях доручено п. Богачевському рішення староства, яким заборонено іствування чи не останньої в краю — „Січи" в Сокалі. В тій справі внесено рекурс, хоч згори можна предвидіти його долю.

„Рідна Школа" дає про себе знати в сокальському повіті. Вона уладила курс доповняючої науки в зимі, заснувала кружки по селах, улаштовувала маленьке кіно для селянських дітей, з яким обіздив села п. Звадюк.

Філія Союзу Українок в Сокалі в цьому році влаштувала курс крою і шиття в Ульвівку і один відчит у Сокалі, та при участи Вп. Кисілевської влаштувала жіноче передвиборче віче.

Найрухливішим т-вом є „Марійське Т-во в Сокалі" завдяки енерґічним заходам о. д-ра Вергуна, яке в недовгім часі згуртувало велике число людей ріжного стану, віку і полу та улаштувало 3 діточі вистави і Шевченківський концерт для дітей та цілий ряд відчитів — за що честь і слава всім, хто для добра Народу приклав руки.

Свій.

Вічевий рух.

Рудеччина.

Заходом Повітового Комітету Національного Обєднання в Рудках відбулося дня 29. травня ц. р. в Конюшках Королівських віче в справі виборів до громадських рад. Число присутніх доходило до двох соток. Віче відкрив голова Повітового Комітету п. Гринь Тершаковець а по виборі президії реферував виборчу ординацію, взиваючи присутних взяти якнайактивнішу участь у виборах і руководитися при віддачі свойого голосу увагами національного і громадського добра. Інж. Іларій Ольховий говорив про економічне положення українського народу під Польщею і начеркнув шляхи, якими повинен піти дальший господарський розвиток нашого народу, вказуючи на кооперацію, як найбільше пригідну форму організації наших виробничих сил. Забирали ще голос пп. Хімяк Микола, Решитило та Іван Мицак, що нарікали на декотрі нездорові явища громадського життя. — Дальше віче в справі виборів відбулося в Новім Селі дня 5. червня ц. р. Виборчу ординацію реферував уже образово і приступно п. Гринь Тершаковець, а про господарське положення українського народу говорив п. інж. Ольховий. Одначе в часі його промови декілька присутніх поляків зняло такий крик, що треба було віче перервати і закрити. Слідуюче віче відбулося в Хишевичах дня 12. VI.

Краковець.

Дня 2. червня ц. р. відбулася в Краківці довірочна нарада жіноцтва в справі участи у виборах до громадських рад. Нарада була скликана місцевим виборчим комітетом, який розвиває дуже рухливу діяльність. Збори відкрив д-р Богдан Ванчицький коротким поясненням про політичні права жіноцтва, відтак до президії увійшли пані: Юлія Копякова, Юлія Гричикевичева і д-р Ванчицький. Секретарювали пані Марія Дорошівна і Дмитро Родич. Реферат про значіння і вагу участи жіноцтва в громадських виборах виголосила делеґатка Національного Обєднання Олена Шепарович зі Львова. В дискусії забирали голос д-р Семчишин, п. Бачинський, д-р Ванчицький. Присутніх було 100 осіб жінок і мущин з Краківця та дооколичних сіл.

Відозви і комунікати.

Комунікат наших кредитових централь.

Від 1. липня 1927. р., з огляду на загальне обниження процентової стопи, опроцентовуємо всі вкладки до обороту в максимальній стопі: 7% від долярових вкладок до обороту, та 8% від золотових вкладок до обороту.

Отсе подаємо до відома наших Вп. вкладників і заінтересованого громадянства.

Львів, дня 10. червня 1927.

Земельний Банк Гіпотечний у Львові, Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові і Кооперативний Банк „Дністер" у Львові.

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру.

Жовква.
17. VI. Запорожець за Дунаєм.
18. VI. Діти Агасфери.
19. VI. Чесна Сусанна.
20. VI. Блакітний лис.
21. VI. Вій.
22. VI. Ой не ходи Грицю.
23. VI. Сирітка Хася.
24. VI. Життя Людини.
Львів.
25. VI. Життя Людини.
26. VI. год. 3·30 Життя Людини, — год. 8·30 Блакітний лис. 2-?

Вписи до одинокої Української Торговельної Школи у Львові, вул. Корняктів ч. 1. приймаються від дня 28. червня до 3. липня 1927. В школі ведеться трилітна торговельна і кооперативна наука, та ріжні курси для хлопців і дівчат з ріжним образуванням, від покінченої народньої до матури середньої школи. При вписі треба предложити метрику і послідне шкільне свідоцтво, а до письменних запитів долучити марку. — *Управа.* 4—4

Т-во „Українська Студ. Громада" в Кракові, зложила на викупно „Українського Городу" у Львові 50 зол. (пятьдесять зол.) і кличе до зложення відповідної квоти на цю ціль „Студентську Громаду" у Львові, Варшаві, Познані. — За Виділ: *Іларіон Городиський.*

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.